

**Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Військово-юридичний інститут
Кафедра загальновійськових дисциплін**

**СИЛЛАБУС
навчальної дисципліни
«Загальна тактика»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Силабус навчальної дисципліни «Загальна тактика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 16 с.

Розробник:
Зміївський Геннадій, старший викладач
кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та
доповненнями) затверджено на засіданні кафедри
загальновійськових дисциплін
(протокол № 12 від 22 червня 2021 р.)
(протокол № 2 від 01 вересня 2022 р.)

Начальник кафедри – С.С. Корольов, кандидат історичних наук,
доцент

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Загальна тактика
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Зміївський Геннадій, старший викладач
Контактний телефон	+380676629206
E-mail	zmiivskiy@ukr.net
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Zoom

Анотація навчальної дисципліни

Формуються системні знання теоретичних основ загальновійськового бою, організаційно-штатної структури, озброєння, бойових можливостей, прийомів і способів дій своїх підрозділів (механізоване відділення і взвод) та підрозділів ймовірного противника в основних видах бою (дій). Розглядаються особливості бойового застосування механізованого відділення та взводу під час участі в стабілізаційних діях військ, протидиверсійній операції зі знищення диверсійно-розвідувальних сил (незаконних збройних формувань), антитерористичній операції та участі у виконанні миротворчих завдань у районах збройних конфліктів. Вивчається порядок роботи командира механізованого взводу (взводу) з підготовки оборонного і наступального бою, маршу і похідної охорони, розташування на місці та сторожової охорони, управління взводом (відділенням) у ході бою (дій).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування предметних компетентностей, направлених на підготовку офіцера, який: має глибокі військові знання з основ застосування механізованих підрозділів у сучасному

загальновійськовому бою; володіє уміннями підготовки і ведення сучасних тактичних дій; може творчо застосовувати теоретичні положення бойових статутів; здатний вводити в практику все нове і передове, особливо досвід проведення антитерористичної операції та Операції об'єднаних сил, локальних війн і конфліктів сучасності, використання підрозділів Сухопутних військ при проведенні миротворчих операцій; володіє організаторськими здібностями, є ініціативним і має самостійне творче мислення.

Завдання:

надати курсантам (студентам) знання про:

– теоретичні основи загальновійськового бою (тактичних дій);
– організаційно-штатну структуру, озброєння, бойові можливості, прийоми і способи дій своїх підрозділів (механізоване відділення і взвод) та підрозділів ймовірного противника;

– особливості бойового застосування механізованого відділення та взводу під час участі в стабілізаційних діях військ, протидиверсійній операції зі знищення диверсійно-розвідувальних сил (незаконних збройних формувань), антитерористичній операції;

– особливості бойового застосування механізованого відділення та взводу під час участі у виконанні миротворчих завдань у районах збройних конфліктів;

сформувати у курсантів (студентів) уміння і навички:

– використовувати знання основ сучасного загальновійськового бою, організаційно-штатних структур та бойових можливостей підрозділів Сухопутних військ з метою ефективного застосування підрозділів (відділення, взвод) в основних видах тактичних дій;

– застосовувати знання організації, бойових можливостей, тактики дій частин і підрозділів ймовірного противника для прогнозування можливого характеру його дій у різних видах бою (тактичних дій);

– управляти механізованим відділенням та взводом в обороні, організувати оборонний бій, підтримувати взаємодію та управління підрозділом і вогнем у ході бою;

– управляти механізованим відділенням та взводом в наступі, організувати наступальний бій, підтримувати взаємодію та управління підрозділом і вогнем у ході бою;

– управляти механізованим відділенням та взводом під час маршу та дій в похідній охороні, організувати марш та дії в похідній охороні, підтримувати взаємодію та управління підрозділом під час пересування;

– організувати розташування відділення та взводу на місці та їх дії в сторожовій охороні;

– організувати та вести дії механізованого відділення та взводу при участі у виконанні миротворчих завдань;

– організувати та вести бойові (тактичні) дії механізованого відділення та взводу під час участі в стабілізаційних діях військ, протидиверсійній операції зі знищення диверсійно-розвідувальних сил (незаконних збройних формувань), антитерористичній операції;

– використовувати норми міжнародного гуманітарного права та положення чинного законодавства України щодо миротворчої діяльності Збройних Сил України у складі сил ООН під час виконання миротворчих завдань у районах збройних конфліктів.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Для вивчення навчальної дисципліни курсант (студент) повинен мати знання з навчальних дисциплін «Військова топографія», «Радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів (у тому числі екологія)».

Кореквізити: При вивченні навчальної дисципліни курсант (студент) повинен вивчати супутню навчальну дисципліну «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні навчальних дисциплін «Інженерна підготовка», «Організація військового зв'язку», «Практика».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД1.1. Демонструвати уміння застосовувати прийоми і способи дій солдата в бою та інших видах тактичних дій.

РН НД1.2. Ефективно використовувати бойові можливості штатного озброєння механізованого відділення і взводу.

РН НД1.3. Демонструвати навички у виконанні нормативів з тактичної підготовки, передбачених для особового складу механізованих підрозділів.

РН НД1.4. Організовувати бій (дії) механізованого відділення та управляти ним в ході виконання завдання.

РН НД1.5. Демонструвати уміння творчо обирати доцільний метод роботи щодо підготовки бою (дій).

РН НД1.6. Демонструвати уміння проводити роботу з організації бою (дій) як на місцевості, так і по карті (схемі, на макеті місцевості).

РН НД1.7. Всебічно і ретельно оцінювати обстановку, прогнозувати її зміни.

РН НД1.8. Демонструвати уміння вивчати місцевість та її вплив на виконання завдання.

РН НД1.9. Проводити тактичні розрахунки із застосуванням обчислювальної техніки.

РН НД2.1. Приймати доцільні, обґрунтовані рішення на бій (дії).

РН НД2.2. Грамотно та своєчасно ставити бойові завдання підлеглим.

РН НД2.3. Якісно організовувати взаємодію, управління та виконання заходів всебічного забезпечення механізованого відділення та взводу в усіх видах тактичних дій.

РН НД2.4. Ретельно організовувати і проводити заходи захисту особового складу, озброєння і військової техніки від усіх видів ураження і відновлення боєздатності підрозділів.

РН НД2.5. Грамотно розробляти і оформлювати бойові документи.

РН НД2.6. Демонструвати уміння користуватися засобами радіо і сигнальними засобами управління.

РН НД2.7. Обґрунтовано використовувати сили і засоби, що є розпорядженні командира механізованого відділення та взводу.

РН НД2.8. Правильно і всебічно враховувати всі фактори, що впливають на хід і результат бою.

РН НД2.9. Обирати обґрунтовані, нестандартні прийоми і способи дій в залежності від обстановки, що склалася.

РН НД2.10. Уміло організовувати та здійснювати спільні тактичні завдання у взаємодії з підрозділами Сухопутних військ країн НАТО.

РН НД2.11. Використовувати знання організаційної структури і тактики дій ймовірного противника для ефективного його знищення.

РН НД2.12. Використовувати знання основного озброєння ймовірного противника для обрання відповідних прийомів і способів дій в бою.

РН НД2.13. Організовувати дії механізованого відділення та взводу при участі у виконанні миротворчих завдань.

РН НД2.14. Управляти діями механізованого відділення та взводу в ході виконання миротворчих завдань.

РН НД2.15. Організовувати дії та управляти механізованим відділенням і взводом під час участі в стабілізаційних діях військ.

РН НД2.16. Організовувати дії та управляти механізованим відділенням і взводом під час участі у протидиверсійній операції зі знищення диверсійно-розвідувальних сил (незаконних збройних формувань).

РН НД2.17. Організувати дії та управляти механізованим відділенням і взводом під час участі у проведенні антитерористичної операції та Операції об'єднаних сил.

РН НД3.1. Організувати оборонний бій механізованого відділення та взводу.

РН НД3.2. Організувати наступальний бій механізованого відділення та взводу.

РН НД3.3. Організувати розташування механізованого відділення та взводу на місці.

РН НД3.4. Організувати дії механізованого відділення та взводу призначених в сторожову охорону.

РН НД 3.5. Організувати дії механізованого відділення та взводу при розташуванні у базовому таборі.

РН НД 3.6. Організувати дії механізованого відділення та взводу при діях щодо охорони та оборони базового табору.

РН НД3.7. Організувати марш механізованого відділення та взводу.

РН НД3.8. Організувати дії механізованого відділення та взводу призначених в похідну охорону.

РН НД4.1. Управляти механізованим відділенням та взводом в ході оборонного бою.

РН НД4.2. Управляти механізованим відділенням та взводом в ході наступального бою.

РН НД4.3. Управляти механізованим відділенням та взводом в ході розташування на місці.

РН НД4.4. Управляти механізованим відділенням та взводом в ході дій у сторожовій охороні.

РН НД4.5. Управляти механізованим відділенням та взводом в ході здійснення маршу.

РН НД4.6. Управляти механізованим відділенням та взводом призначеними в похідну охорону.

РН НД 4.7. Якісно організувати і проводити заняття з тактичної підготовки з особовим складом відділення та взводу.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ з/п	Аудиторні заняття(контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1.	Заняття 1.1. Збройні Сили України (лекція 1)		1
2.		Заняття 2.1. Обов'язки солдата в бою (практичне заняття 1) Заняття 2.2. Дії солдата в обороні (тактичне заняття 1) Заняття 2.3. Дії солдата в наступі (тактичне заняття 2)	8
3.	Заняття 3.1. Організаційно-штатна структура та озброєння механізованого відділення. Робота командира відділення з організації бою (дій) (лекція 2)	Заняття 3.2. Механізоване відділення в обороні (тактичне заняття 3) Заняття 3.3. Механізоване відділення в наступі (тактичне заняття 4) Заняття 3.4 Механізоване відділення на марші та у похідній охороні (тактичне заняття 5) Заняття 3.5. Механізоване відділення при розташуванні на місці та у сторожовій охороні (тактичне заняття 6) Заняття 3.6. Контроль за результатами вивчення модулю 1 «Тактична підготовка солдата та командира відділення». Модульний контроль	9
4.	Заняття 4.1. Управління підрозділами в бою (лекція 3)	Заняття 4.2. Основи загальновійськового бою (семінарське заняття 1)	2
5.	Заняття 5.1. Сухопутні війська Збройних Сил України (лекція 4)	Заняття 5.2. Сухопутні війська Збройних Сил України. (семінарське заняття 2)	3
6.	Заняття 6.1. Збройні сили провідних країн НАТО та суміжних держав (лекція 5)	Заняття 6.2. Збройні сили провідних країн НАТО та суміжних держав (семінарське заняття 3)	2

7.	Заняття 7.1. Особливості дій підрозділів при виконанні завдань миротворчих операцій (лекція 6)	Заняття 7.2. Особливості дій підрозділів при виконанні завдань миротворчих операцій (семінарське заняття 4)	5
	Заняття 7.3. Незаконні збройні формування: організація, тактика дій проти регулярних збройних сил (лекція 7)	Заняття 7.4. Антитерористична операція (АТО) та Операція об'єднаних сил (ООС). Основи ведення протидиверсійної боротьби (семінарське заняття 5)	
8.	Заняття 8.1. Механізований взвод в обороні (лекція 8)	Заняття 8.2. Робота командира механізованого взводу з організації оборони в умовах відсутності зіткнення з противником (групова вправа 1)	7
	Заняття 8.3. Механізований взвод у наступі (лекція 9)	Заняття 8.4. Робота командира механізованого взводу з організації наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником (групова вправа 2)	
9.	Заняття 9.1. Механізований взвод на марші та у похідній охороні (лекція 10)	Заняття 9.2. Робота командира механізованого взводу, призначеного в головний дозор (групова вправа 3)	4
	Заняття 9.3. Механізований взвод при розташуванні на місці та у сторожовій охороні (лекція 11)	Заняття 9.4. Робота командира механізованого взводу, призначеного у сторожову заставу (групова вправа 4)	
10.		Заняття 10.1. Механізований взвод в обороні (тактичне заняття 7)	6
		Заняття 10.2. Механізований взвод у наступі (тактичне заняття 8)	
11.		Заняття 11.1. Робота командира механізованого взводу з організації маршу і в ході маршу (тактичне заняття 9)	3
		Заняття 11.2. Робота командира механізованого взводу з організації розташування взводу на місці та у сторожовій охороні (тактичне заняття 10)	

Самостійна робота курсантів (студентів)

Самостійна робота курсантів (студентів) здійснюється в таких формах:

- підготовка до практичних занять, семінарських занять, групових вправ, тактичних занять;
- виконання домашніх завдань;
- закріплення та поглиблене вивчення питань, що розглядалися на лекції, практичному занятті;
- закріплення та поглиблення умінь та навичок;
- вивчення тактичних завдань до групових вправ, тактичних занять та нанесення вихідної тактичної обстановки на робочу карту (схему місцевості);
- доопрацювання бойових документів, що розроблялися на групових вправах, тактичних заняттях для здачі їх на перевірку та оцінювання;
- підготовка доповідей до семінарського заняття;
- написання рефератів;
- розроблення тематичних презентацій;
- виконання тестових і практичних завдань;
- участь у роботі наукового гуртка;
- підготовка до заліку, іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у навчально-методичному посібнику «Збірник завдань по підготовці до практичних, семінарських, тактичних занять, групових вправ, тактичного навчання з навчальної дисципліни «Тактика» та методичних рекомендацій щодо їх виконання : навч.-метод. посіб. / С. Ю. Поляков, В. М. Ленкін, Г. А. Зміївський, О. І. Шкуропацький. – Х. : НУ ЮАУ, 2012. – 144 с. : вкл. [4]».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Основна література:

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ

Збройних Сил України. Частина III. Взвод, відділення, екіпаж танка. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. – 260 с.

2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Частина II. Батальйон, рота. – Київ: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. – 217 с.

3. Загальна тактика (солдат, механізоване відділення) : навч. посіб. / С. М. Мельник, К. А. Радченко, Г. А. Зміївський, В. В. Пугач. – Харків : Право, 2019. – 224 с.

4. Тактика механізованих підрозділів (механізований взвод): Навчальний посібник / Похнатюк С.В., Андрієнко А.М., Слободянюк Р.В., Вірко Є.В., Шишков В.А., Годій М.В., Антонов Г.А. – Львів: НАСВ, 2016. – 472 с.

5. Тактика: підручник / В. В. Вішняков, Г. А. Дробаха, А. А. Каленський, Є. Б. Смірнов – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 735 с.

6. Методичний посібник “Тактична підготовка механізованого батальйону”. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020, – 166 с.

7. Тактична публікація “Збірник вивчених уроків бойового досвіду” з рекомендаціями військовим організаційним структурам ЗС України щодо недопущення втрат особового складу (ОВТ) під час підготовки, планування та виконання бойових завдань (за бойовим досвідом отриманим в Операції об’єднаних сил на території Донецької та Луганської областей)”. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021, – 58 с.

8. Збірник завдань по підготовці до практичних, семінарських, тактичних занять, групових вправ, тактичного навчання з навчальної дисципліни «Тактика» та методичних рекомендацій щодо їх виконання : навч.-метод. посіб. / С. Ю. Поляков, В. М. Ленкін, Г. А. Зміївський, О. І. Шкуропацький. – Х. : НУ ЮАУ, 2012. – 144 с. : вкл. [4].

9. Методичні рекомендації для проведення групових вправ з дисципліни «Тактика» за розділом «Механізований взвод в бою»: навч.-

метод. посіб./ І. А. Таран, В. В. Пугач, М. В. Качан, І. М. Тіхонов. – Х.: ХУПС, 2010. – 52 с.

10. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.09.2020 №140 «Про затвердження Тимчасового порядку оформлення оперативних (бойових) документів». – К.: ГК ЗСУ, 2020. – 264 с.

11. Підручник “Сержанта механізованих військ”. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021, – 426 с.

12. Тактика механізованих підрозділів (Механізований взвод): Навчальний посібник / Є.В. Вірко, М.В. Годій, В.А. О.Ю. Железник [та інші]. – Львів: АСВ, 2014. – 420 с.

13. Робота командира механізованого взводу щодо організації бою (формалізовані документи): Навчальний посібник/ С.В. Похнатюк, Д.В. Мінтюков, Ю.А. Дзюбенко – Львів: АСВ, 2015. – 104 с.

14. Методичні рекомендації роботи штабного офіцера тактичної ланки. – К: КСВЗСУ, 2019. – 194 с.

Додаткова література:

1. Стандарт НАТО NATO STANAG 2019 APP-06 NATO JOINT MILITARYSYMBOLOLOGY - APP-6 EDITION D Спільні військові умовні позначення НАТО.

2. Стандарт НАТО NATO STANAG 2605 ATP-3.2.1 ALLIED LAND TACTICS - ATP- 3.2.1 Тактика дій Сухопутних військ.

3. Стандарт НАТО NATO STANAG 2194 AIntP-4 GENERIC ENEMY FORCES AIntP-4 EDITION A Типові збройні сили противника.

4. NATO STANAG 2611 AJP-3.4.4 ALLIED JOINT DOCTRINE FOR COUNTER-INSURGENCY (COIN) - AJP-3.4.4 EDITION A Союзна спільна доктрина щодо боротьби з незаконними збройними формуваннями.

5. Доктрина “Сухопутні війська Збройних Сил України”. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020, – 50 с.

6. Доктрина сухопутних операцій. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020, – 102 с.

7. Доктрина “Участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки”. – К.: Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021, – 58 с.

Інтернет-ресурс:

1. Дистанційний курс «Загальна тактика» на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» на базі платформи Moodle: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=19>

2. Електронний курс на порталі «Автоматизована система управління навчальним закладом» лекції, методичні розробки, питання для підготовки до екзамену (заліку), програма навчальної дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни з навчальної дисциплін «Загальна тактика»: <http://77.244.44.2/materials/list.php>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв’язанні тактичних задач (кейсів); аналізувати й обґрунтовувати положення бойових статутів; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач бере до уваги: інші навчальні та наукові здобутки курсанта (студента), що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов’язкова вимога – дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого»

(https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції, дистанційного виконання тестів). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Загальна тактика» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

усне, письмове або експрес-опитування; виконання тестових завдань, тактичних та розрахунково-графічних завдань, нормативів з тактичної підготовки; розроблення бойових документів; підготовка і захист реферату за ініціативи курсанта (студента), контрольна робота тощо. За результатами практичних занять із кожного з модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 7,5 балів), в свою чергу, середньоарифметична кількість балів з усіх модулів (максимальна оцінка – 15 балів) включається до підсумкової оцінки знань за семестр.

Протягом семестру курсанти (студенти) виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу протягом семестру – 5.

Формою семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти є залік.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит.

Шкала підсумкового педагогічного контролю:

За 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	За національною системою
90-100	A	ВІДМІННО – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня, з кількома помилками	4
75-79	C	ДОБРЕ – у цілому правильна робота, з певною кількістю незначних помилок	
70-74	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3
60-69	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	
20-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2
1-19	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс	